

TURVALLINEN PIHLAVA

Porilainen lähiömaisema –hanke: TURVALLISUUSTEEMA asukaskysely/asukastyöpajat/tulokset 2010/KATRI TELLA

Sisällys:

1.	Turvallinen Pihlava?	3
1.1	Mistä on kysymys	3
1.2	Tiedonkeruun toteutus	3
2.	Pelon ja pelottomuuden paikat	4
2.1	Enemmistö ei pelkää	4
2.2	Turvattomuutta keskiolutbaarien edustalla?	5
2.3	Kerrostaloalueet pientaloasukkaan pelon maisemana	6
2.4	Välialueet	7
3.	Turvattomuustekijät	7
3.1	Epämiellyttäviä ihmiskohtauksia tilassa	7
3.2	Rikokset ja ilkivalta	9
3.3	Liikenneturvallisuus ja ympäristö	10
4.	Lopuksi	11
4.1	Ratkaisut	11
4.1.1	Nuorille oma paikka	11
4.1.2	Ympäristöön kohdistuvat parannukset	12
4.1.3	Valvonnan lisääminen?	13
4.2	Asukastyöpajatoimintaa turvallisuuskysymysten ympärille	14
	Lähteet	15

1. Turvallinen Pihlava?

1.1 Mistä on kysymys

Turvallisuuden kokeminen asuinalueilla on noussut yhtenä teemana esiin Porilainen lähiömaisema-hankkeen asukastoiminnan myötä. Pihlavan asukasryhdistys järjesti hankkeen yhteistyökumppanina 22.4.2010 Pihlavan asukastuvalla teemaillan, jossa asukkaat saivat tilaisuuden keskustella turvallisuuteen/turvattomuuteen liittyvistä kysymyksistä alan toimijoiden kanssa. Tilaisuuden alustuksena esiteltiin Porilainen lähiömaisema-hankkeessa toteutettujen asukaskyselyn ja asukastyöpajojen tuloksena syntynyt yhteenveto. Yhteenvedossa käsitellään asukkaiden esille tuomia näkökulmia turvallisuuskysymyksiin liittyen.

Porilainen lähiömaisema-hanke on ARA:n rahoittama kolmivuotinen tutkimushanke. Hankkeen toteuttaa Turun yliopiston Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma, maisemantutkimuksen oppiaine.

1.2 Tiedonkeruun toteutus

Asukkaiden kokemuksia ympäristöstä on selvitetty Porilainen lähiömaisema -hankkeessa eri menetelmin. Tässä esityksessä hyödynnetään Pihlavan talousalueella toteutetun asukaskyselyn tuloksia. Lisäksi tuodaan esille eri asukasryhmille profiloidun työpajatoiminnan kautta kerättyä tietoa. Koska asukaskyselyyn vastanneista valtaosa oli keski-ikä ylittäneitä¹, on teemaan liittyviä kysymyksiä pyritty käsittelemään myös esimerkiksi nuorille asukkaille suunnatuissa asukastyöpajoissa.

Asukaskyselyssä pyrittiin selvittämään asuinympäristössä koettuja paikkojen erityisluonteita mm. turvallisuuskysymyksiin liittyen ja samalla kartoittamaan epämiellyttävänä koettuja ympäristöjä Pihlavan alueella eri kysymysten kautta.

¹ Vuorio 2010, 79.

2. Pelon ja pelottomuuden paikat

2.1 Enemmistö ei pelkää

Alueiden luonne-eroja on tutkimusprojektin puitteissa pyritty kartoittamaan eri tavoin. Asukaskyselyissä asukkaita pyydettiin merkitsemään karttapohjalle mm. alueita, joilla he eivät mielellään liikkuneet. Lisäksi asukailta kysyttiin avovastauksissa onko Pihlavan alueella paikkoja, joissa he voisivat liikkua päivällä, mutta eivät illalla tai yöllä. Monet kyselyyn vastanneista toivat esiin ongelmalliseksi kokemiaan ympäristöjä myös muiden kysymysten yhteydessä. Lisäksi epämiellyttäviä ympäristöjä pyrittiin kartoittamaan työpajamenetelmin mm. karttatehtävien ja haastattelujen avulla.

Pelon paikkoihin liittyvän kysymyksen suhteen noin puolet vastanneista ilmoitti, ettei erityisiä pelonpaikkoja heidän mielestään ollut. Näistä Pihlavan keskustan asukkaiden osuus oli suurin. n. 60%. *"Joka paikassa voi liikkua päivällä, illalla sekä yöllä."*²
*"Ei ole, en pelkää kulkea missään yöllä enkä päivällä. Pelko on minulle outo käsitys. Kukaan ei ole ahdistellut."*³

Myös enemmistö työpajatoiminnan yhteydessä haastatelluista nuorista kertoi kykenevänsä liikkumaan missä tahansa ilman sen suurempia pelkoja.

Se koettiin ympäristö sitten turvalliseksi, ei kuitenkaan ollut yksiselitteistä. Monet vastaajista esimerkiksi saattoivat ilmoittaa, etteivät liiku kotinsa ulkopuolella pimeään aikaan. *"En juuri liiku myöhään iltaisin tai öisin, en tiedä."*⁴ Paikkojen välttelyyn liittyvä selviytymisstrategia on yleinen erityisesti vanhemman väestön keskuudessa, kun taas murrosikäisillä on taipumus valloittaa tila omaan käyttöönsä⁵.

Monet olivat myös jättäneet varsinaisia pelon paikkoja kartoittavan vastaustilan kokonaan tyhjäksi. Nämä vastaukset jätettiin käsittelyn ulkopuolelle. Alueella toimivan poliisiviranomaisen mukaan Pihlavan ilmapiiri oli viime vuosina rauhoittunut merkittävästi suhteessa aikaisempaan.⁶

² Nainen 50-64v S2

³ Nainen 50-64v. S1

⁴ Nainen 65v. tai yli. Ap 12

⁵ Koskela 2002, 41.

⁶ Turvallisuusilta 22.4.2010, muistio.

2.2 Turvattomuutta keskiolutbaarien edustalla?

Vaikka asukaskyselyn perusteella suurin osa pihlavalaisista näyttäisikin kulkevan turvallisien mielin asuinalueellaan, tuli kyselystä esille myös paikkoja, jotka useat vastaajista kokivat epämiellyttävinä tai turvattomina. Vastausten perusteella selkeästi turvattomimmat alueet koettiin Pihlavan keskustan alueella. Erityisesti keskiolutbaarien edustat mainittiin epämiellyttävinä ympäristöinä öiseen aikaan.

*"Pubien alueet illalla rauhattomia"*⁷

Pelko myös rajoitti liikkumista näillä alueilla.

*"Keskustan alueella, baarien lähetyvillä ei voi liikkua yöllä."*⁸

*"Hoidan kauppa ym. asiat päivällä. Illalla en mene Pihlavan keskustaan kaljabaarien luona pelottaa."*⁹

Jossain määrin jo pelkkä mielikuva alueista sai välttelemään ympäristöä.

*"En yöllä baarien lähistöllä –luulen että siellä liikkuisi juopuneita"*¹⁰

Myös nuorten pihlavalaisien haastatteluissa tuotiin esiin sama ongelma-alue. Erityisesti baarien sulkemisaikaan ongelma kiteytyi kun juopuneet asiakkaat saattoivat ottaa kontaktia alueella aikaansa viettäviin nuoriin.¹¹

Baarien ympäristön epämiellyttävänä maininneita löytyi sekä nais –että miesvastaajien joukosta.

Huomattavaa on, että kyselyyn vastanneista erityisesti muualla kuin Pihlavan keskustassa asuvat kokivat baarien ympäristön ongelmallisena alueena pimeän aikaan. Kyseisen ongelmakohdan asukaskyselyissä esiin tuoneista vastaajista jopa kaksi kolmasosaa ilmoitti asuvansa muualla kuin Pihlavan keskustassa ja yleensä vastaajat asuivat omakotitaloissa. Ainoastaan yksi kerrostalojen asukkaista ilmoitti kokevansa keskustan baarien ympäristön pelottavana alueena. Kauempana keskustasta asuvien mielikuvitus on saattanut värittää keskustasta luotuja mielikuvia, kun alue ei ole välitöntä arkiympäristöä eikä siellä liikuta säännöllisesti. Vaikka Pihlavan keskustan aluetta ei voi luonnehtia erityisen vilkkaaksi, omakotitaloalueiden ilmapiiriin verrattuna saattaa keskustan alue tuntua silti rauhattomalta pientaloalueiden rauhaan tottuneiden mielestä.

Havaintoa tukivat myös turvallisuustyöpajassa esiin tulleet keskustan asukkaiden kommentit, *"mää asun ihan baarin talossa, en mää oo ainakaan häiriintynyt mistään. Se on ihmisest ittest ki jos se pelekää."*¹²

⁷ Mies 50-64v. V3(Metsämaa)

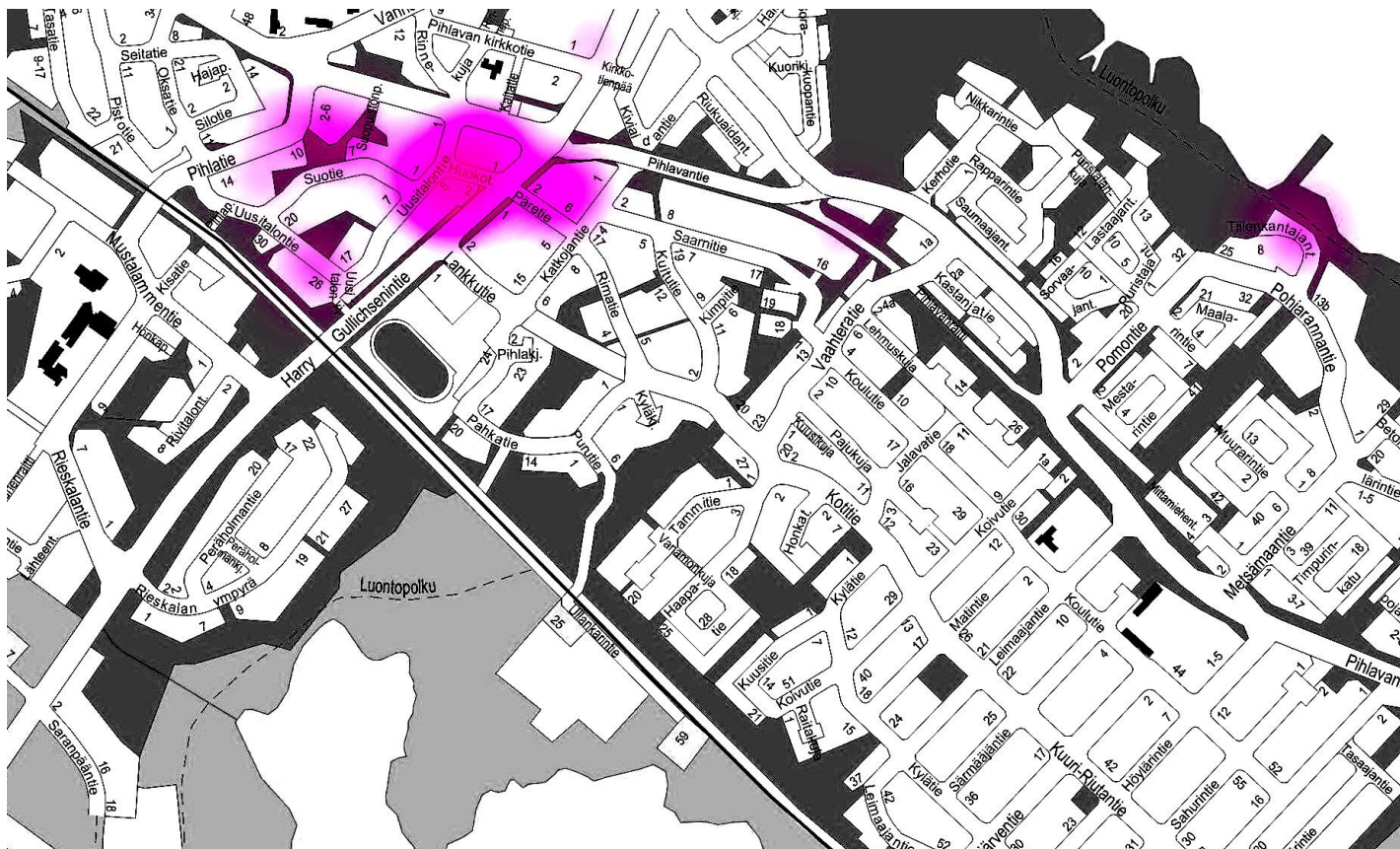
⁸ Nainen 65 tai yli. Ap 2 (Kappalemaa)

⁹ Nainen 50-64 vuotta, (Metsämaa)V14.

¹⁰ Nainen 40-49v. Ap8(rivitalo Pihlava)

¹¹ Haastattelumuistiinpanot/Tella 14.4.2010

¹² Mies n. 60-70v. Muistio 22.4.2010+tallenne

Kuvaan on merkitty epämiellyttävänä koettuja alueita Pihlavan alueella, karttopohja: ©Porin kaupunki 2010

2.3 Kerrostaloalueet pientaloasukkaan pelon maisemana

Yhteisenä pelonpaikkana Pihlavassa nousi esiin myös kerrostalojen alue, erityisesti Uudentalontie mainittiin useissa vastauksissa ja ylipäättänsä kerrostaloalueille sijoitettu pelonmaisema koettiin nimenomaan Harry Gullichsenintien länsipuolen kerrostaloalueilla joka sai osakseen maininnat näistä lähes poikkeuksetta.

" Pihlavan keskusta ja kerrostaloalueet. Paljon humalaisia ja nuorisoporukoita." ¹³

Kerrostalojen alueet ongelmakohtina maininneista valtaosa ilmoitti asuvansa muualla kuin Pihlavan keskustassa ja useimmiten he profiloituivat omakotitaloissa asuviksi samaan tapaan kuin pelkoja Pihlavan keskusta-alueille kohdistava vastaajajoukko. Ainoastaan pari kerrostaloasukasta piti kerrostalojen aluetta ongelmakohtana, ja näissä tapauksissa molemmat ilmoittivat asuvansa eri kerrostaloalueella, kuin minkä toivat esiin. Asuinalueiden luonteissa koettiin siis sisäisiä eroja, jotka elivät paikoista muodostetuissa mielikuvissa.

Negatiivinen mielikuva ei vaatinut omakohtaista kokemusta alueesta, vaan mielikuvat saattoivat rakentua kuulopuheiden perusteella.

" Uudentalontien kerrostalot. Kuullut juttuja." ¹⁴

Omaa välitöntä asuinympäristöä ei tuotu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta esiin turvattomana ympäristönä. Näissä erityistapauksissa pelättiin mm. omaan kotiin kohdistuvaa ilkivaltaa.

¹³ Nainen 50-64v. V1(Metsämaa)

¹⁴ Nainen 30-39v. V2(Enäjäarvi)

2.4 Välialueet

Jotkut pelon kohteena olevista alueista saivat osakseen yksittäisiä hajanaisia mainintoja. Näitä alueita yhdisti usein se, että kyseessä oli usein erityyppisiä alueita yhdistäviä jäsentymättömiä tiloja vailla selkeää omaa profiilia tai vastaavasti syrjäisiä marginaalialueita.

Pelottavina alueina saatettiin esimerkiksi mainita ”*Kerrostalojen väliset alueet*”¹⁵, tai alueita jotka jäivät piiloon katseilta, kuten metsän keskeltä linjattu pyörätie. Syrjäisiä alueita tuotiin esiin ongelmakohtina, joissa koetut ongelmat muotoutuivat kontrollin puutteen ja sitä kautta ei toivotun käytöksen tai mahdollisesti rikoksen kohteeksi joutumisen ympärille. ”*En liiku mielelläni missään enää yöllä, Pihlavan ja Enäjärven yhdistävä pyörätie on pelottava, ’väijymispaikkoja’ ei asutusta.*”¹⁶ Pelko sai vastaajan välttelemään alueita¹⁷, vastaavasti syrjäisyys mahdollisti väärinkäytökset. ”*Rannassa tehdään ilkeävaltaa veneille. Näpistelyä bensiniivarkauksia jne.*”¹⁸

3. Turvattomuustekijät

3.1 Epämiellyttäviä ihmiskohtauksia tilassa

Erotuksena syrjäisten alueiden autiudelle erityisesti keskiolutbaarien ympäristöstä ongelmallisen teki siellä viihtyvä asukasaines. Pelkoa ja turvattomuutta erityisesti keskiolutbaarien ympäristössä aiheutti yksi selkeä ongelmaryhmä: ”juopot”. Alkoholin käyttö yhdistettiin kontrolloimattomaan käytökseen, mikä teki tilasta vältettävän. Erityisesti nuorten kertomuksissa ongelmien esiintyminen alueella kiteytyi keskiolutbaarien sulkemisaikoihin, kun asiakkaiden veren alkoholipitoisuus oli korkeimmillaan. Ongelmana olivat kohtaamiset keskiolutbaarista poistuvan asiakaskunnan ja nuorison välillä. Kohtaamiset pitivät sisällään pääasiassa sananvaihtoa. Toisinaan baarin terassilta saatettiin myös huudella ohikulkijoille.¹⁹

Alkoholinkäyttäjät oli nimetty erityinen ryhmä, johon kohdistui epämiellyttävä kaiku eri-ikäisten asukkaiden kommentoissa vastaajien sukupuolesta riippumatta. ”Juoppojen” läsnäolo teki ympäristöstä epämiellyttävän ja alkoholinkäyttäjien näkymisen katukuvassa koettiin myös laskevan asuin ympäristön arvoa. Sama ilmiö toistuu myös muilla tutkimusalueilla²⁰. ”*Kesäisin puistonpenkit ovat ’kaljaporukoiden’ majailupaikkoja.*”²¹ Porukoinnin torjumiseksi Pihlavassa oli koetettu mm. poistaa puistonpenkki, joka oli ilmaantunut kuitenkin pian takaisin. Varsinaisten puistonpenkkien puuttuessa porukoijat ratkaisevat ongelman muilla tavoin ja viettävät aikaansa esimerkiksi linja-autopysäkkienpenkeillä. Eräässä asukaskyselyn vastauksessa tämän ajanviettotavan harjoittajia luonnehdittiin leikkisästi ”*liikenteenlaskijoiksi*”.

¹⁵ Nainen 65 tai yli. Ap 3(Metsämaa)

¹⁶ Nainen 50-64v. Enäjärvi. V16

¹⁷ ks. Koskela 1999.3

¹⁸ Nainen 50-64v. Pihlava A14.

¹⁹ Haastattelumuistiinpanot Tella 2010

²⁰ Pormestarinluodon liikekeskuksen kehittäminen nuorten näkökulmasta -projektin loppuraportti <https://oa.doria.fi/handle/10024/46541>

²¹ Nainen 50-64v Pihlava V9

Nuorten ilmoittamat ajanviettopaikat Pihlavan alueella. Karttapohja ©Porin kaupunki 2010.

Myös nuorison kokoontuminen mainittiin kyselyissä epäkohtana. Erityisesti kauppojen edustoilla ja terveyskeskuksen pihalla aikaansa viettävät nuoret koettiin ongelmana, jonka lieveilmiönä tuotiin esiin mm. ilkeävalta. Työpajoissa haastatelluista nuorista useimmat kertoivat viettävänsä terveyskeskuksen pihalla aikaa iltaisin siitäkin huolimatta, että poliisit käyvät toisinaan sanomassa nuorille ettei alueella saa olla. Jotkut nuorista muistivat että paikalla on käynyt myös vartija häätämässä nuoria pois. Terveyskeskuksen pihamaalla ajanviettoon houkutteli erityisesti katos, joka tarjosi sateella suojaa ulkona aikaansa viettäville nuorille.²² Lisäksi aurinkoisella säällä terveyskeskuksen pihan avonainen asfalttikenttä ja tuulensuojaa tarjoavat rakennukset houkuttivat nuoria ottamaan aurinkoa terveyskeskuksen ulkorakennuksen seinustalle²³. Nuorten ja joidenkin iäkkäämpien asukkaiden kohtaamisissa oli toisinaan kitkaa. Nuoret myös saattoivat kokea, että jotkut tietyt asukkaat tarkkailevat nuorten käyttäytymistä erityisen tarkkaan ja ilmoitusherkkyys poliisille nuorten toiminnasta on matala näiden henkilöiden kohdalla.²⁴

Nuorten työpajoissa mm. syksyllä 2009 tuli esiin, että erityiseksi asukasryhmäksi oli koettu Pihlavan alueella majoittuvat komennusmiehet, jotka olivat tulleet tilapäisasukkaiksi Pihlavaan mm. Puolasta tai Kroatiasta. Nuoret suhtautuivat selvästi varauksellisesti uusiin tulijoihin. Jotkut erityisesti pojista kertoivat, että ulkomaalaiset huutelevat tytöille ja että ulkomaalaisten välillä oli ollut myös keskinäistä riitaa ym. Talvella järjestetyissä työpajoissa asia ei ole enää tullut esiin. Asukaskyselyssä ei tullut esiin mitään asiaan viittaavaa.

²² VOC-2009_10_14

²³ Haastattelu 14.4.2010, muistiinpanot.

²⁴ Haastattelijan muistiinpanot 14.4.2010. Tella.

3.2 Rikokset ja ilkivalta

Vaikka tilastojen mukaan rikollisuus on ollut viime vuosina määrällisesti noussut Pihlavassa²⁵, rikollisuutta asuinympäristössä koettuna ongelmana tuotiin kyselyvastauksissa esiin varsin vähän.

Muutamissa kyselyissä esiintyi viittauksia laukkuvarkauksiin, joita oli asukkaiden mukaan alueella esiintynyt aikaisemmin.

*"Pihlavassa on ollut ongelmana jo pidemmän aikaa nuoret laukkuvarkaat. Ryöstöjä, joista ei ole edes lehdessä mitään ilmoitusta. Saavat mellastaa rauhassa."*²⁶

Turvallisuustyöpajassa keskusteltiin laukkuvarkauksista ilmiönä, joka oli esiintynyt pihlavalalaisten puheissa. Paikalla oli laukkuvarkauden yrityksen kohteeksi joutunut asukas, joka kuvaili tapahtumaa seuraavaan tapaan: *"Sillon syksyl ku mä olin kaupast, mä kävelin tota meijän tietä ja mä tulen nii yhtäkkiä joku tarraa kassiin kiini ja mä olin ihan näin ja poraten menin kotiin ja sanoin et meinattiin kassi viedä mut onneks mä sain siit kii et oikein heilahti ja pyöräl poika meni. Ja jos se olis mut teilannu siihen nii ei meijän Kari ois tul kattoon mis mää olen. Vois vied vaik hampaat suust mitäs mä ny heil mitään. Varmaan kyttäs tos kaupan vieres kun mä lähdin, se oli kahdeksan aikaan illalla. Se oli tummis vaatteis ja tosta se meni kirkon ohitte ja ??? huusi sen perään enkä mää tiä kuka se oli mut ei oo sen jälkeen."*²⁷

Turvallisuustilaisuudessa keskusteltiin tapahtuneesta yhdessä. Ilmeisesti kyse oli ohimenneestä ilmiöstä.

Varsinaista rikollisuutta enemmän esiin tuotiin ilkivaltaan liittyviä ongelmia. Erityisesti Kunnan veneranta mainittiin useissa yhteyksissä ilkivallanteon pesäpaikkana.

*"Ilkivaltaa venerannassa veneissä ja autoissa. (...)"*²⁸ Myös venerannan alueella Ilkivallanteot luettiin nuorten kontolle ja välillä nuorten ajanviettoa rannalla luonnehdittiin varsin kärjistetytystikin.

*"Venerannan rauhattomuus ja varkaat siellä. Nuorisojengi terrorisoi alueella, poliisi ei voi mitään kun ovat alaikäisiä. Ei uskalla puuttua, kun pelätään "kosta".*²⁹

Nuorten työpajoihin osallistuneiden mukaan on todennäköistä että jotain todellisia tapahtumia löytyi näidenkin kommenttien taustalta. Nuorten keskuudessa ilkivallanteot pystytään yksilöimään usein tiettyihin tekijöihin. Esimerkiksi venerannan ilkivallantekijöistä heillä oli omat epäilyksensä.³⁰ Nuorisotyöntekijän mukaan laukkuvarkauksia harjoittaneet olivat tiedossa ja heitä oli puhuteltu aikuisten toimesta. Tuoreita tapauksia vastaaviin rikoksiin liittyen ei ollut tiedossa.³¹

²⁵ http://www.pori.fi/hallinto/turvallisuussuunnitelma2009_2012.pdf

²⁶ Nainen 50-64v. S1

²⁷ Nainen n. 60v. 22.4.2010, muistio+tallenne

²⁸ Nainen 50-64v. V5

²⁹ Mies 50-64v. V3

³⁰ Nuorten työpajat, muistiinpanot 14.4.2010

³¹ muistiinpanot 14.4.2010

3.3 Liikenneturvallisuus ja ympäristö

Tiestön huono kunto puhutti asukaskyselyyn vastanneita huomattavasti enemmän kuin esimerkiksi ylinopeuteen liittyvät liikennetekijät. Muutamissa vastauksissa mainittiin kuitenkin haasteena saada ” *Autoilijoiden ja mopoilijoiden kaahailut kuriin!*”³² Pihlavantiellä on Enäjärven koulun kohdalle asennettu valvontakamera ylinopeuksien kontrolloimiseksi. Esimerkiksi mopoilijoiden liikennekäyttäytymistä tämä tuskin muuttaa, sillä heitä ei voida sakottaa valvontakameroiden kuvaaman materiaalin perusteella.

Pihlavan pientaloalueilla on soratiet jotka ovat usein huonossa kunnossa ja mm. kuoppaisia. Ajaminen kuoppaisilla teillä on epämiellyttävää mutta paradoksaalisesti kuoppaiset tiet ovat omiaan hillitsemään myös ylinopeuksien syntyä näillä alueilla.

Jotkut ympäristössä koetuista epäkohdista kuten puutteellinen valaistus liitettiin turvallisuuden kokemukseen.

*”Kaksi vuotta odotettu katuvaloa!!! (Kappalemaantien loppupää) Lainatakseni Setälän tekstiä Valo tuo turvallisuutta.”*³³

*” Saada Kappalemaantielle valaistus loppuun saakka, valaistus jäänyt puoleen väliin. ”*³⁴

Erityiseksi ongelmakohtaksi tässä suhteessa näyttää nousevan Kappalemaan alue. Valaistuksen puutteet mm. houkuttaa asukkaiden mukaan rikollisia asuinalueelle.

*” (...)Katuja valaistukseen ei ole paras mahdollinen. Kutsuu hämärätyyppejä. ”*³⁵

³² Nainen 65 tai yli. Ap 3

³³ Nainen 50-64v S2

³⁴ Nainen 50-64v S2

4.Lopuksi

4.1 Ideoita turvallisuuden parantamiseksi

4.1.1 Nuorille oma paikka

"Ikuisuuskysymys, johon on vaikea löytää ratkaisua, on nuorten tekemä ilkivalta/paikkojen sotkeminen. Vaikka alue olisi kuinka hyvä, ilkivalta ei lopu jos ihmiset voivat muuten huonosti. Esim. päihdeongelmat, mielenterveys...nämä ovat sosiaalityön kysymyksiä, joihin toki osaltaan vaikuttavat asuinalueet. Leikki puistossa on usein roskaa ja telineet on täynnä ikäviä tekstejä. En halua kieltää nuoria käyttämästä paikkaa missään tapauksessa. Eivät he tarvitse aina ohjattua toimintaa vaan myös vapaalla kokoontumisella ja vapaavalintaisella kokoontumispaikalla on tärkeä tehtävänsä. Roskaamisesta ei yleensä voi syyttää yksin nuoria!"³⁵

"Nuorille "putken" kaltainen tila auki joka ilta, ala-aste ja yläasteikäisille omat tilat." ³⁷

Oheisissa kommentteissa kaivataan mm. nuorille osoitettua omaa tilaa ympäristöstä, jossa he voisivat viettää luvallisesti aikaansa.

Yleistä keskustelua seurattaessa, nuorten ajanviettopaikkoihin liittyvät valitukset ovat lisääntyneet erityisesti kesän aikana.

"K-MARKET Pihlavan edustalla ja sisällä liikkeessäkin on hälisevää nuorisoa, joka häiritsee asiakkaita kuten myös henkilökuntaa." (...)³⁸

Säiden lämmitessä nuoria näkyy katukuvasta tavallista enemmän. Lisäksi nuorten oma ajanviettopaikka Putki on kesän ajan kiinni, joten nuoret etsivät ajanviettoympäristönsä julkisilta paikoilta.

Luvallinen ajanviettopaikka ulkotiloissa oli näkyvästi esillä myös nuorten toiveissa.

Kun tarkastellaan nuorten valikoimia ajanviettopaikkoja, esimerkiksi Pihlavan terveyskeskuksen piha pitää sisällään samoja elementtejä, joita nuoret toivoivat Porilainen lähiömaisema-hankkeen puitteissa toteutetussa puistoalueen kehittämiseen liittyvässä työpajassa Wiinahaminan puistoalueelle: nuorten toiveissa oleskelupaikka pitäisi sisällään mm. katoksen joka tarjoaisi suojan sateelta ja myös tuulensuojaa toivottiin.

Käytännössä nuoret siis hyödyntävät ulkotilassa olemassa olevia rakenteita, kun heille varattua omaa paikkaa ei ole tarjolla. Jos nuorille osoitettaisiin oma tila, jossa olisi mahdollisuus ajanviettoon, ehkä he myös käyttäisivät sitä ja samalla terveyskeskuksen alue rauhoittuisi.

Paikan suhteen olisi kuitenkin tärkeää, että nuoret saisivat itse olla mukana suunnittelemassa ja valitsemassa paikkaa. Nuorille tarjottu luvallinen ajanviettopaikka ei myöskään saisi tarkoittaa sitä että nuoret voitaisiin häätää sen varjolla pois julkisista tiloista.

³⁵ Mies 30-39v. V10 Enäjärvi

³⁶ Nainen 30-39v. Metsämaa V8

³⁷ Nainen 40-49v. Rieskala Ki3

³⁸ SK 5.7.2010

4. 1.2 Ympäristöön kohdistuvat parannukset

*”Saada ranta rauhoitettua.(...)”*³⁹

Pihlavan alueelta puuttuu uimaranta, yhteyttä rantaan ei juuri ole. Kunnan ranta eli veneranta on ainoa paikka jossa on mahdollista päästä joen äärelle olematta liki asutusta. Kunnanranta on kuitenkin voimakkaasti venelaitureiden ja arvokkaiden veneiden myötä voimakkaasti privatisoitunutta tilaa. Ratkaisuna voitaisiinkin pohtia: Jos osoitettaisiin rantaan sijoitettu luvallinen ajanviettopaikka jostain muualta kuin kunnan venerannasta, ajanvietto siirtyisi muualle loppuisiko myös ilkvallanteko? Luvallinen ajanviettopaikka voisi olla uimaranta tai laavu.

Katuvalaistuksen kokeminen puutteelliseksi tuli esiin monissa vastauksissa. Toiveet keskittyivät erityisesti Kappalemaan osalle. Kattava valaistus on tärkeä turvallisuuden tunteen syntymisessä.

Alkoholistorukoiden ajanviettoa julkisessa tilassa on vaikeaa torjua. Se vähentääkö mm. pankkien poistaminen yleisiltä paikoilta porukointia on varsin kiistanalaista. Porukoijat löytävät istuinpaikkansa muista rakenteista. Joissakin yhteyksissä on mm. esitetty että penkkejä lisäämällä tilaa vapautuu myös muiden kuin ongelmaryhmien käyttöön. Eli periaatteessa penkkejä lisäämällä taisteltaisiin ei-toivottua porukointia vastaan⁴⁰. Sen sijaan että poistetaan ajanviettoa tukevia rakenteita ympäristöstä, esimerkiksi Helsingissä on yhdyskuntasuunnittelullisena toimenpiteenä kokeiltu marginaaliryhmille, kuten julkijuopottelijoille, profiloitujen ajanviettopaikkojen sijoittamista asuinalueiden yhteyteen ja tuloksena on ollut parhaimmassa tapauksessa marginaalin siirtyminen sivullisuudesta kohti ympäristöosallisuutta kun ryhmän tilatarpeeseen on vastattu tarjoamalla paikallisille alkoholisteille arkitilallinen kiintopiste⁴¹.

Alueellisten erojen kokemiseen on vaikeaa löytää ratkaisua. Tämän selvityksen tulosten valossa epämiellyttävään tai välteltävään ympäristöön liittyvät mielikuvat kohdistuvat usein vieraaseen ympäristöön. Tässä tapauksessa joillakin pientaloalueiden asukkaista oli negatiivisia mielikuvia kerrostalojen alueesta. Ehkä kontaktien lisääminen kerrostaloalueiden ja pientaloalueiden asukkaiden välillä muokkaisi mielikuvia. Alueella voitaisiin järjestää erilaista toimintaa, esimerkiksi puistojumppaa kerrostalojen yhteydessä sijaitsevassa viheralueella, tai muuta vastaavaa toimintaa, jolla vahvistettaisiin positiivisia mielikuvia kerrostalojen alueesta. Toiminta voisi rohkaista asukkaita alueelliseen haltuunottoon ja ehkäistä alueiden eristäytymistä⁴².

³⁹ Nainen 50-64v. V5

⁴⁰ Kopomaa 1997, 139, 142.

⁴¹ Kopomaa 2003, 165, 186.

⁴² Koskela 2002, 43.

4.1.3 Valvonnan lisääminen?

Porin kaupungin turvallisuussuunnitelmassa⁴³ yhtenä tavoitteena on asukasyhteisövastuun turvallisuudesta ja viihtyisyydestä. Yhtenä toimintamallina on ehdotettu mm. Pihlavan yhteistyöverkoston perustamista. Tilanteissa, kuten laukkuvarkauksien tapaiset yksittäiset tekijät ym. huhupuheet saataisiin aisoihin.

On esitetty myös, että Pihlavan asukasyhdistyksen puolesta ryhdyttäisiin pyörittämään vapaaehtoisuuteen perustuvaa katupartiointi/ vartiointitoimintaa alueella. Vastaavaa mallia on toteutettu Pormestarinluodon alueella.

Pihlavassa esimerkiksi Asukasyhdistyksen edustus tulee suurimmaksi osaksi Pihlavan keskustan läheisiltä pientaloalueilta ja turvallisuustyöpajassa todettiin myös vapaaehtoisten asukasaktiivien saaminen mukaan toimintaan voi olla vaikeaa keskustan-alueen vartiointiin.

Lisäksi asukaskyselyistä tuli esille, että varsinaisesti Pihlavan keskustan alueella asuvista vastaajista harva toi esille keskustan ongelma-alueena. Keskustan aluetta rauhattomana näyttivät pitävän etupäässä läheisillä pientaloalueilla asuvat.

Ne joita esimerkiksi Metsämaan Kunnanrannan ilkivalta koskettaa ovat jo reagoineet aisan järjestämällä mm. veneenomistajien yövartioita, lisäksi alueelle on asennettu kameravalvontaa.

Asukaskyselyissä lisävarustoinnin tarve tuli esiin yksittäisissä kommentteissa, kuten seuraavassa jonka kirjoittaja toi mainitsemansa asiat esiin alueellisina haasteina. ” *Puhdistaa maine, vartiointipalveluiden lisääminen, poliisin valvonnan lisääminen.*”⁴⁴

Porin kaupungin turvallisuussuunnitelmassa esitellyn lähipoliisitoiminnan voisi otaksua lisäävän poliisiin näkyvyyttä alueella. Mikä on tilanne käytännössä?

Turvallisuustyöpajassa mukana ollut Poliisin edustaja kertoi toimineensa alueella 30-vuotta.⁴⁵

Pihlavan suhteen erityisenä vahvuutena on että asukkaat näyttävät tuntevan hyvin toisensa. Tämä pätee myös nuoriin asukkaisiin ja tietynlainen yhteisöllinen kontrolli on olemassa myös heidän keskuudessaan. Vaikka tekoihin ei suoranaisesti puututtaisikaan, tekijät yleensä tiedetään tai pystytään jäljittämään.

Lisäksi alueilla joilla on asutusta, toimii eräänlainen naapurivartio usein kaikessa hiljaisuudessa kun usein vanhemmat asukkaat seuraavat ikkunoistansa asuinalueen tapahtumia ja hälyttävät poliisit paikalle, mikäli jotain merkillistä tapahtuu. Joskus esimerkiksi nuorten kanssa saattaa tulla väärinkäsityksiä, mikäli iäkä tarkkailija ei osaa tulkita nuorten käytökseen liittyviä kulttuurisia merkkejä oikein ja kokee vaarattoman tilanteen uhkaavana⁴⁶.

Vakavia turvallisuusongelmia ei asukaskyselyn vastauksissa tuotu esiin. Sen sijaan vastauksissa esiintyi pieniä epäkohtia jotka vaikuttavat yleiseen turvallisuudentunteeseen alueella.

⁴³ http://www.pori.fi/hallinto/turvallisuussuunnitelma2009_2012.pdf

⁴⁴ Nainen 40-49v. Pihlava.

⁴⁵ Turvallisuustyöpaja, muistiinpanot + nauhoite.

⁴⁶ Ks. Koskela 2002, 41.

4.2 Asukastyöpajatoimintaa turvallisuuskysymysten ympärille - yhteenvedo asukastyöpajatoiminnasta

Pihlavan asukasyhdistyksen ja Porilainen lähiömaisema-hankkeen järjestämässä turvallisuusillassa 22.4.2010 asukkaille tarjottiin mahdollisuus keskustella edellä esitetyistä turvallisuuteen liittyvistä epäkohdista ja etsiä yhdessä ratkaisua niihin. Tapahtumaan osallistui kolmisenkymmentä Pihlavan asukasta. Asukaskyselyssä esiin tulleisiin turvallisuuspuutteita kommentoitiin tilaisuudessa ahkerasti.

Lisäksi nuoret huomioitiin erillisenä asukasryhmänä ja heitä pyrittiin tavoittamaan erikseen järjestettyjen työpajojen avulla. Työpajoissa käsiteltiin yhdessä nuorten kanssa asukaskyselyistä esiin poimittuja nuoriin liittyviä kysymyksiä. Työpajatoimintaa järjestettiin yhteistyössä Porin kaupungin Kompaktikaupunki-hankkeen ja vapaa-aikaviraston nuorisoyksikön kanssa Pihlavan Putkessa.

Eri menetelmin saatiin esiin erilaisia näkökulmia Pihlavalaisien elämästä. Asukastyöpajoissa asukkaille tarjoutui tilaisuus kommentoida asukaskyselyissä esiin tulleita asioita. Tulokset vaihtelivat ja lomakekyselyiden tuloksia pyrittiinkin selittämään ryhmässä. Tilaisuuden yhteydessä tarjoutui myös mahdollisuus kertoa asukaskyselyissä esiin tulleiden turvallisuuspuutteiden taustoja. Esimerkiksi laukkuvarkauden uhri oli mukana keskustelussa ja laukkuvarkautapahtuman purkaminen yhdessä muiden asukkaiden ja poliisin edustajan kanssa auttaa mahdollisesti katkaisemaan siivet tapahtuman ympärille vuoden mittaan syntyneiltä huhuilta.

Turvallisuusteema herätti nuorille suunnatussa työpajassa hyvin vähän keskustelua. Ainoastaan yksi varsinainen turvallisuuspuute nousi Pihlavan kohdalla esiin. Tämä liittyi junaradan ylityspaikkojen puutteellisiin turvatoimiin. Alueella oli kevään aikana koettu kuolonuhreja vaatinut tasoristeysonnettomuus, mikä selvästi kosketti työpajaan osallistuneita nuoria.

Erikseen nuorille järjestetyn turvallisuustyöpajan perusteella olisi voinut olettaa että teema ei herättänyt erityisesti kiinnostusta nuorten keskuudessa. Turvallisuuden kokemiseen liittyvät kysymykset tulivat kuitenkin esiin työpajatoiminnassa, kuten valokuvatyöpajassa, jossa muutama nuori kerrallaan kiersi asuinalueella esitellen ja valokuvaten ajanviettopaikkojaan ja reittejään yhdessä työpajanohjaajan kanssa. Turvallisuuden kokemiseen liittyvät asiat saattoivat tulla työskentelyn lomassa esiin keskusteluissa spontaanisti siinä tilassa missä kulloinenkin tilanne oli koettu. Lisäksi nuoret ehkä kokivat turvallisuuteen liittyvien asioiden esiin tuomisen kynnyksen korkeaksi kun paikalla oli paljon ihmisiä, niinpä asiat oli luontevampi tuoda esille kun paikalla oli vain pari ihmistä.

Lähteet:

Asukaskysely Pihlava 2009, Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelman arkisto/Porilainen lähiömaisema.

Asukashaastattelut:

14.4.2010 Muistiinpanot. Katri Tella

Litteroitu tallanne/asukastyöpaja 2010.

VOC-2009_10_14

Kuvat ja sisältö: Katri Tella 2009-2010

Kirjallisuus:

Porin kaupungin turvallisuussuunnitelma vuosille 2009-2012. Porin kaupunki.
http://www.pori.fi/hallinto/turvallisuussuunnitelma2009_2012.pdf

Kopomaa Timo: Tori –marginaali –haastava kaupunki. Tilatapauksia julkisten ulkotilojen käytöstä ja reunimmaisista käytännöistä. SKS Helsinki 1997.

Kopomaa Timo: Juoppoporukan kokoontumiskatos: kaupunkipolitiikan kukkanen vai uutta urbaania arkea? Kohti kaupunkisosaaliteitä- haasteena tasapainoinen kaupunki. Toim. Timo Kopomaa. Palmenia-kustannus 2003.

Koskela Hille: Gendered Exclusions: women's fear of violence and changing relations to space. *Fear Control & Space. Geographics of Gender of Violence, and Video Surveillance*. Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen julkaisuja A137. Helsinki 1999.

Koskela Hille: Kuin kala vedessä Rohkeuden ja riskinoton kertomuksia. *Minun ja muiden kaupunki*. Toim. Liisa Knuuti. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus –ja koulutuskeskuksen julkaisuja. Espoo 2002.

Vuorio Jukka: Kotiutuminen Pihlavaan. ”*Kui mää tääl asu?*” asukasnäkökulmia kehittyvään lähiöön. *Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen julkaisuja XXII*. Toim. Häyrynen & Ryyänen & Tella. Pori 2010.